

Rummittua,

elli

Luonnollisia Nauris-Tuttuja,

Walistuksen lisäksi.

lyhykäisesti ja vapaasti Saksan

Kielestä Suomeksi tulkitus

J. J. da.

W i i p u r i s s a

Und. Cederwallerin Kirja-painosta

annettu vuonna 1819.

Suikimata tunnottomat
aina aawiita näkewät ;
Kummitusten Ewailiat
luonon lujat waiikutukset]
pian ihmeinä pitawät.

Hakendaja Heineki Saksan maalla
 lähti kerran wirkansa toimitusten täh-
 den ulos Raupungista, jossa hän asui,
 mutta unhotti kotia tarpeellisen kalun, jon-
 ga perään hän lähetti palveliansa, joka
 hiljain palvelukseen otettu oli, ja andoi hä-
 nelle kammarin avaimen. Tämä kiirehti
 niin paljon kuin hän jaksaa, awaa kam-
 marin oven — — — mutta, O! kau-
 histus! hän näkee isändänsä, josta hän
 maan tielle jätti, istuvan pöydän tykönä
 ja wakaisesti lukewan kirjaa. Palvelia me-
 ni takaperin ulos owesta ja langesi peljäs-
 tyksestä porstuan lattialle, jossa koto-
 wäki hänen hawaitti, kandoi hänen sän-
 gynn, eikä tiennyt mitä hänelle tapahtunut
 oli. Wasta tunnin perästä rupesti hän wir-
 koamaan ja puhumaan.

Herra, jolle odotus maan tiellä pit-
 käksi tuli, lähti myös kotia, ja kysyi siel-
 lä, missä hänen palveliansa on. Se on
 kipeänä sangsosa, wastattiin hänelle. Hän
 meni itse palveliansa tykö, ja kysyi: mikä
 sinua waiwaa? O! Raikki-waldias, huusi
 palvelia, koska hän Herransa näki, olet-
 teko te se Herra kuin maan tielle jäi, tai-
 ka se kuin kammarissa istuu? Minä luu-

len, sanoi Herra läsnä olewille, hän on tullut hulluksi.

Herra huomaisi wasta, että se oli hänen kumansa, joka palvelian peljätti, jona hän oli andanut tehdä waksista ruumiinsa suuruuden jälkeen, ja jona hän oli asettanut kammariin pöydän tykö kirja kädessä istumaan. Koska ei tämä palvelia ollut ennen sen laisia kumia nähnyt, luuli hän Herransa aawisteleman ja peljästyi tästä niin kowasti kuin sanottu on.

Suuressa Kartanossa piti Pehtoorin naiman Tupa-neitsyen. Koska hän nyt yöllä meni salaisesti morsmandansa terwehtämään, otti hän lakanan elli raidin olkapäillensä, että, jos joku hänen hawaitsi, luulisi hänen aawiksi, ja niin muodoin ei hänestä perä-puheita kuuluisi. Morsian helitti jo illalla lasin haat, josta sulhaisen piti sifälle tuleman, jätti myös owet lukitsemata niissä huoneissa, joidenga läpitse hän tulisi kulkemaan, joissa ei kukaan siehen aitaan asunut. Sulhainen, sukassa kädesssänsä suuren salin läpitse, kuuli hiljaisen kuiskutuksen, jota ei hän mikikän pannut, ehtä se händä wähdän kauhisti sen tähden,

että hän luuli nyt olevansa luvattomilla askareilla. Hän seisahdi kuuldelemaan, waan ei kuullut enää mitään. Mutta siinä samassa näki hän yhden ikkunan Yalissa auki olevan, ja koska hän tarkemmasti katsoi, näki hän ihmisen haamun seisovan ulko-puolella ikkunaa, joka myöskin rupesti sisälle astuman. Nyt oli Pehtoorin wahwa luondo tarpeelle, että ei hän kokonansa peljästynyt. Hän wapiisi tosin wästen tahtoansa, mutta rohvaisi itsensä ja piti tämän ainoastansa turhana luulona. Hän kuuli jälle hiiskumisen ja kuiskutuksen; viimeiseldä päätti hän tykönsä, että ei se ollut aamias, waan joku waras, kuin tahdosi sisään tulla, jota warten hän oli tikapuut yrtti-tarhasssa seinää wästen pystyntyneet asettanut.

Taas kuuli Pehtoori kuiskutettawan: Mo, mitä siellä nyt on, etkös mene sisälle? Mies, joka tika-puilla oli, wastasi: warjele Jumala! siellä on tonttu; en totisesti menekän edellä sinne. Pehtoori, joka ihastui tästä uskosta, weti itsensä ikkunan pieleen. Kohta tuli toinen rohkeambi mies ylös pitkin tika-puita, ja kuroitti päänsä hiljaa ikkunasta sisälle. Mutta Pehtoori laski kohta kowalla nyrkillä

Kurkoittajaa kaskoin. — Waras putosi a-
les ja huusi: woi, woi! Toinen mainitsi
alhaalla: engds minä sitä sanonut: uskot-
teko nyt, että siellä tonttu on? Yksi otti
pudonneen kumppanin selkäänsä, ja war-
kaat kiirehtiwät joka mies pojes.

Pehtoori, jonga mieli ei sillä erällä
enää edemmäksi tehnyt, iloitsi itsöksensä, et-
tä hän sillä tavalla warkaat kurkoittanut
oli, sulki salin ikkunan ja riensi omaan ka-
mioonsa.

Wähäisessä Raupungissa oli jumalinen
alka, joka käwi ahkerasti kirkossa. Yh-
den kerran heräsi hän yöllä, hänen oman
puheensa jälkeen, ja luuli jo aamun ole-
wan, puki päällensä ja meni kirkkoon niin
kuin ennengin; näki myds walkean jo kir-
kossa loistawan. Tulduansa sisälle kirkon
owesta havaitsi hän vielä joka pengin tyh-
jänä olewan. Walkea loisti himeästi, mut-
ta ei hän tiennyt, mistä se walo tuli; sil-
lä kynttilät ruunuissa ja seinissä oliwat
vielä kaikki sytyttämätä. Nummeroon siäs-
sa näki hän taulussa ainoastansa muuta-
man wäärän wiivan. Sillä hehkellä kuus-
lui paljon kansan sorina, ja kohta oli suu-

vi kongi täynnä valkeita haamuja. Hän
 mieli juosta ulos, mutta haamut olivat jo
 joka taholla hänen ympärillensä. Nämät
 kalman kalaiset ja home-silmät haamut istui-
 wat penkkiin ja rupešivat liikuttelemaan
 huuliansa, niin kuin he olisivat laulaneet;
 mutta heidän äänensä oli ainoastansa hil-
 jainen hyminä. Tämän hyminän eelli laulun
 päätettyä katosivat he jälle niin kuin tuulis-
 pää olisi he pois puhaldanut. Nyt vasta
 pääsi akka pois ja kiirehti waroisten kirkos-
 ta kotiansa. Vasta kuului kello lyövän kak-
 si jälkeen puolen yön. Sitte riisui akka
 vaatteensa ja pani jälle sängyyn maata.

Toisena yönä näki hän taas valkean
 kirkossa, meni sinne niin kuin vasten tah-
 toansa, sillä hän tiesi että se vielä aivan
 warhaista oli, näki siellä haamuja niin kuin
 ennengin, tuli kotia ja meni jälle makuu-
 maan. Mutta herätessönsä aamulla tunsi
 hän ruumiinsa heikoksi. Kolmandena yönä
 näki hän näköjä mellein niin kuin ennen-
 gin, ja aamulla oli poltto-tauti hänen ruu-
 miissansa, että hän oli lähellä kuolemaa.
 Lohtori kutsuttiin kohta sairaan tykö, jolle
 hän ilmoitti mitä ihmeitä hän nähnyt oli.
 Muutama sanoi, että ne olivat perkeleen
 koetuksia ja kiusauksia, joka Jumalan lap-

sia useasti waiwaa. Mutta Tohtori wasta-
 tasi, että ei perkeleen ole ollut tähän en-
 singän syytä, waan että kaikki nämät nädt
 tulivat lähenewän taudin hourauksesta, ja
 että ne oliwat ainoastansa unia.

Ukka nukkui Tohtorin läsnä ollessa si-
 teästi uneen. Mutta äkistään rupesti hän
 wapisemaan ja isosti itkemään, niin kuin
 hän olisi willityksi tullut; heräsi viimein
 unestansa ja rupesti moittamaan läsnä ole-
 wia, että he hänen jälle kirkkoon laskiwat.
 Wäki ihmetteli suuresti itsöksensä, mutta
 Tohtori awasi sairaan suonen ja paransi
 hänen muutaman ajan perästä hywän lää-
 kitysten kautta.

Paawilaisen Herran Howissa Saksan
 maalla oli muinen wanha ja jumalinen Les-
 ki-Rouwa, jolla ei ollut muuta tekemistä
 kuin syöttää ja kaitsea Howin Koiria, Nit-
 tin-Kukkoja ja Marakattia. Koska tämä
 Rouwa viimeiseldä kuoli ja hautaus-päi-
 wä sisälle langesi, saatettiin hän kunnialli-
 sesti hautaan. Saatto-wäki tuli takaisin ja
 rupesti tawallisuuden jälkeen festin waroja
 nauttsemaan. — Mutta, mitä tapahtuupi:
 Supa-neitsy menee asialle siehen Kammariin,

jossa kuollut oli ollut ja asunut, näkee kuolleen, joka hiljain haudattiin, lepäävän sängyssä, ja juoksee porulla wierasten jouktoon, ilmoittain mitä hän nähnyt oli.

Rohkeammat wieraista menivät hämmästyksissä ja ihmetellen omin silmin katsomaan ja tutkimaan Lupa-neitsyen ilmoitusta. — — Ni! mikä kauhistus; täällä makaa Rouwa waipan alla kirkko-mössi päässä, mutta kasvot olivat pahan näköisemmät kuin ennen. Wieraat kiipesivät ulos kammariesta niin pian kuin tukin ehti.

Nyt ei auttanut muu juoni, vaan kaikkein pyhäin miesten ja Pappien, jotka läsnä olivat, piti menemän härdä manaan. He menivät joukossa, paras edellä, ja manasivat mitä jaksivat. Mutta ei piru Rouwan haomussa tästä suuresti huolinut, vaan katsoi vihaisesti manajain silmiin. Mutta koska, Paacwilaieten uskon jälkeen, hänen päällensä pyhää wettä wiskattiin, rupesti hän kiireesti rötös rousemaan — — — nyt näkyivät selkeästi karwaiset, pitkä-kynsiset kädet — — — manajat toinen toisensa päällitse owesta ulos, se mies joka ensin pääsi. Wähän ajan pe-

rästä tulee Howin Marakatti samasta huoneesta manajain jäljessä myös ulos — — Pito-wäki pyrskähti nauramaan ja manajat häpesivät.

Joku oli wiskannut Rouwan myssyn seinästä pään aluselle sängyyn; marakatti, joka suuresti kaipasi tätä hywää syöttäjänsä, meni hänen kammariinsa etsimään händä, mutta koska ei Rouwaa siellä löytnyt, meni hän sängyyn makaamaan, ja kuin silloin oli kylmä aika, tungi hän itsensä peiton alle, joka sopi sille kohdalle kuin Rouwan myssy oli. Tämä oli alku tähän kaunistukseen.

Syksyiseen aikaan nähtiin kylässä useasti aawiin kuljeskelewan, josta ei milläkään tavalla selkoa saatu. Ne, jotka händä ahdistelivat, saivat usein kovan koston. Enemmän käwi hän aina yhdessä talossa ja peljätteli useasti sen talon asuwaisia. Viimein tuli matkustawainen Herrera, joka ei aawiita uskonut, kylään, ja hänelle ilmoitettiin myös tämä aawisteleminen. Herra naurahhti ja lupasi ensimmäisenä ydnä, jos aawis liikkeillä on, tästä tiedon antaa, jos se on hengellinen taikka

luonnollinen aawis. Tämä Herra lähtee illalla myöhä sapelin ja pistoolien kanssaniille paikoille, joissa aawis tavallisesti waelsi, ja asetti vielä muutaman wahwan miehen seisästen kanssa nurkkiin waroksensa, jos tarwe olisi tullut.

Aawis tulee liikkeelle, joka ei Herran juonista mitään tiennyt, pitkä raiti hartioilla; lähenee samaa taloa, jossa hän ennengin täynyt oli; mutta Herra seisoo kujalla wastassa, eikä pakene, ehkä aawis tyllä oudolla tavalla itseänsä käändelee ja uhkaa. Herra oikaisee pistoolin rindaa kohden ja sanoo: pysy paikallas, taikka lautee! huutaa myöds miehet kokoon. Aawis, joka oli nuori mies, heitti kohta pois kaapunsa, rupesti rutilemaan, ja tunnusti koko asian, mingä tähden hän oli aawistelemaan ruwennut, nimittäin: että ei händä pitänyt hawaittaman, koska hän morsiamensa tykönä rakkauden ja naimisen asioilla kuljeskeli.

Wanhaan aikaan tapahtui Pariisissa, että nainen kuoli kohta lapsen wuoteensa jälkeen. Hän pyörtyi ensin muutaman kerran ja viimein näkyi hän kokonansa ylen

andaman hengänsä. Ruumis lähetettiin kofta leikkaus-huoneeseen tukittavaksi, mikä tähän pikaiseen kuolemaan piti syyn oleman. Msi Tutentti, joka myös Tohtoriksi aivoi, asui tässä lähellä, että hänen kammarinsa seinä oli myös leikkaus-huoneen seinänä. Sydän yön aikana heräsi hän walitukseen, joka leikkaus-huoneesta kuului. Tutentti, joka ei juuri aawistelemista uskonut, ei pannut tätä miksikän, waan piti sen turhana unen luulona. Mutta wähdän ajan perästä, ennen kuin hän nukkua ehti, kuuli hän jälle saman ruikutuksen, joka kuului niin kuin apua rukoilewan. Sen jälkeen rupesti leikkaus-huoneessa kolkuttamaan, niin kuin nyrkillä olisi pöytään hakannut. Nyt wasta rupesti Tutentti kaubistumaan, mieli juosta turvaa etsimään ja muillekin tätä ihmettä ilmoittamaan, mutta ei rohjennut enää sängystä, vielä wähemmän kammarista ulos lähteä, waan weti peiton yli päänsä ja päätti siinä päivän koittoä odottaa. Kohta kuin päivä walkeni, meni Tutentti Mli-Opettajan elli leikkaus-huoneen Päämiehen tykö ilmoittamaan tätä tapausta.

Opettaja arwasi kofta että joku ruumiista leikkaus-huoneessa oli kuolleista hezännyt, joka ei vielä ollut täydellisesti

kuollut, waan jongun ruumlin puudutta-
 waisen taudin kautta niin kangistunut, että
 hän on jo kuolleeksi luuldu, ja sen tähden
 ennen aikaansa leikkaus-huoneeseen lähetetty.
 Hän paheksi myös sitä heikko-uskoista Tu-
 tenttia, että ei hän kohta riendänyt sen on-
 nettoman ja walittawaisen ihmisen awuksi.
 Lähti nyt itse, niin pian kuin mahdollista oli,
 leikkaus-huoneeseen, ehkä jo myöhä. Tä-
 mä onneton walittaja oli nyt nainen, joka
 päiwää ennen oli puoli alastoina siehen tal-
 wella kylmään huoneeseen tuotu. Yöllä oli
 hänen ruumiinsa puutumisen helpottanut ja
 hänen onneton hengensä vielä jatketuksi tul-
 lut. Hän ei tiennyt itse missä hän oli, hän
 walitti, hän huusi ja rukoili apua, mutta
 järjettömyys esti hänelä awun ja pelastuk-
 sen. Hän ajatteli nyt, että ei kennengän
 pitänyt hänen, woimattomuuden tähden,
 heikkoa äändänsä kuuleman, sen tähden we-
 ti hän itsensä pöydän nojalle seisomaan, ja
 rupesti nyrkillänsä pöytää kolkkuttamaan. —
 Apua ei kuulunut kussaakaan, waan hänen
 täytyi nyt kyllä surkeasti pöydän nojalle
 watsallansa wasta oikein wilusta kuolla,
 jossa Oli-Opettaja hänen aamulla mieli-
 karwaudella tapasi.

Joukko Tutenttia Raupungissa piti ker-
 ran puoli yöhön asti keskenänsä kestia. Kos-
 ka nyt tuli puhe myös Kummituksista ja
 aawiista, sanoi yksi heistä: niitä en minä
 ensingän voi uskoa, ja mitä lyötte wetoa,
 minä menen kohta luu-tarhasta teille pää-
 fallon tuomaan. Ei rohjenneet muut kuin
 yksi ainoa hänen kansansa tästä wetoa lyö-
 dä. Koska weto lyöty oli, lähti pää-fal-
 lon tuoja kohta matkaan; mutta Kumppa-
 ni riensi myös toista tietä edellä luu-huonee-
 seen, ja istui siellä nurkkaan. Pää-fallon
 tuoja tulee ja rupee pimeässä luiden seas-
 ta kalloa etsimään. Koska hän yhden löysi
 ja rupesti sen kanssa pois juoksemaan, huusi
 ääni nurkasta: älä wie sitä! Miksi ei? Ky-
 syi Tutentti. Se on isäni, wastasi ääni.
 Tutentti laski sen pois, ja lyösi toisen luu-
 kasasta; mutta ääni huusi: älä koske sie-
 hen! Kennengäs se on? sanoi Tutentti puo-
 li kauhistuksissa. Se on weljeni, wastasi
 ääni. Tutentti heitti tämänkin pois ja sai
 kolmannen kouriinsa. Ääni tiuskaa jälle pa-
 halla tawalla: anna olla mies! se on mi-
 nun, ja rupesti luita kalistelemaan, niin
 kuin hän olisi liikkeelle lähtenyt. Olkon
 waikka saatanan, sanoi Tutentti, ja lähti
 juoksemaan kotia pää-fallon kanssa. Nyt
 mennään, Tutentti edellä, ja Toinen pe-

rässä, niin paljon kuin jalalta päästään. Tutentti ehti juuri kammariin toisten tykö, ennen kuin aamuis hänen kiini sai, ja sanoi hengittäin: tuossa on kallo, wiskaten sen pöydälle, mutta määningäinen on myös koha ta jäljessäni. Määningäinen tuli tiroten, ja jokainen tahtoi nauruun pakahdus, paitsi sitä, joka pää-kallon toi, joka kowasti hengitti, ja suuresti ihmetteli, siehen asti kuin hän asian seljityksen kuulla sai.

Tutentti Saksan maalla kuoli muinen lyhyen sairauden jälkeen Akatemiassa ollessansa. Koska hänen kotonsa oli kaukana, piti hänen Kumppaniensa ja ystäväänsä saattaman händä kuitengin kunnialla hautaan. Muutama hetki ennen hänen hautaamistansa, koska ruumis oli käärittynä taikka kääri-liinoin puuetettu, kynnittilat arkun ymbäville asetetut, ja muutoin kaikki hywin rakennettuna, tapahtui ruumiin katsojain ulkona ollessa kuollin-huoneessa kowa kolina, jotka sen ulkonakin kuuliwat. Koska he nyt huoneeseen tuliwat, näkiwat he ihmeellä, että lähin kynnittilän jalka ruumiin tykönä oli maahan lykästynä, eikä ei huoneessa mitään eläwää näkynyt. Mutta, nyt oli kameitus täydellinen; he kuuliwat myös ruu-

miin kättänsä liikuttawan. Rauhistuksella saivat he kohta täydellisesti nähdä, että ruumis liikutteli kättänsä, ja kuuliwat hänen myös hiljaa hymisewän. Muutama seisoit niin kuin seinä ruumiin edessä, jota ei he lähestynä rohjenneet, siunailiwat itseänsä, eikä tienneet mitä heidän tästä piti ajatteleman. Sen jälkeen kuuliwat läsnä olewaiset kuolleen joksikin selkeästi sanowan: älkäi peljättö! minusssa on hengi; suokai minun vielä elää! Ymmärtäväisemmät päättiwät viimein, että hän mahtoi olla ulko-kuollut, joka nyt on hengensä takaisin saanut, ja tarwitfi niin muodoin pikaista apua.

Heikko sairas, joka kolmatta päivää oli kuolleenä ollut, parani wähitellen ja eli vielä monda vuotta kuuluifana miehenä.

Suuri Herra oli muinen ulko-kuollut, koska hänen sukulaisensa andoiwat hänen leikkauksen alle, saadansa tietää syyn hänen kuolemaansa, joka aiwan pikaisesti tapahtui. Leikkaja oli jo täydessä toimeessa ruumista awaamaan. Koska nyt rinda puhaittiin, heräsi Herra äkistäin unestansa, ja taritui leikkajan kätteen kiini, joka weistä rindaan pisti. Leikkaja peljästyi suuresti, ennen kuin hän asian huomaitfi. Mutta,